

Betænkning afgivet af Retsudvalget den 30. november 2006

2. udkast

(Oprtryk af svar)

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf m.v.
(Behandlingsgaranti for indsatte stofmisbrugere, undersøgelse af indsatte personer, kundgørelse af fængselsforskrifter m.v.)

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 5. oktober 2006 og var til 1. behandling den 26. oktober. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Retsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og justitsministeren sendte den 13. juli 2006 dette udkast til udvalget, jf. alm. del - bilag 735, 2005-06. Den 11. oktober sendte justitsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 9 spørgsmål til justitsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

4 af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

< >

Siumut, Tjóðveldisflokkurinn, Fólkaflokkurinn og Inuit Ataqatigiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

*Birthe Rønn Hornbech (V) Michael Aastrup Jensen (V) Karsten Nonbo (V) Søren Pind (V)
Peter Skaarup (DF) fmd. Kim Christiansen (DF) Hans Kristian Skibby (DF) Tom Behnke (KF)
Charlotte Dyremose (KF) Morten Bødskov (S) Per Kaalund (S) Lissa Mathiasen (S)*

Frode Sørensen (S) Elisabeth Arnold (RV) Simon Emil Ammitzbøll (RV)

Anne Baastrup (SF) nfm. Line Barfod (EL)

Siumut, Fólkaflokkurin, Tjóðveldisflokkurin og Inuit Ataqtigiit havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	52	Enhedslisten (EL)	6
Socialdemokratiet (S)	47	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Fólkaflokkurin (FF)	1
Det Radikale Venstre (RV)	17	Inuit Ataqtigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	11		

Oversigt over bilag vedrørende L 23

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsoversigt og høringssvar, fra justitsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling
3	Endelig tidsplan for udvalgets behandling
4	1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 23

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til Dansk Retspolitisk Forenings høringssvar, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om tidsfristen for iværksættelse af behandling, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om pladsproblemer, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om behovet for at iværksætte behandling efter behandlingsgarantien, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om i hvilket omfang behandlingsgarantien anvendes, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om opfølgning på behandlingsindsatsen, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om sammenhængen mellem behandlingsfasen, udslusningen og tiltag ifm. at undgå tilbagefald til stofmisbrug og ny kriminalitet, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om hvad begrundelsen er for at behandlingsgarantien ikke gælder korttidsindsatte, til justitsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om hvad begrundelsen er for at behandlingsgarantien ikke gælder varetægtsfængslede, til justitsministeren, og ministerens svar herpå

4 af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål og svar er optrykt efter ønske af (S).

Spørgsmål nr. 2:

Kan ministeren garantere, at tidsfristen for iværksættelsen af behandlingen på senest 14 dage efter den indsatte begæring kun overskrides i ganske særlige tilfælde, og at det er en reel behandling som iværksættes inden for fristen?

Svar:

Som det fremgår af pkt. 2.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger, bestemmer kriminalforsorgen, hvilket behandlingstilbud indsatte stofmisbrugere skal visiteres til.

Når en indsat har udtrykt ønske om behandling over for personalet, skal der snarest herefter foretages en vurdering af, om vedkommende er egnet og motiveret til stofmisbrugsbehandling.

Ønsker den indsatte at indgå i en behandling mod stofmisbrug omfattet af lovforslagets behandlingsgaranti, foretages vurderingen af egnethed og motivation af kriminalforsorgen. Det forventes, at langt hovedparten af de indsatte, som ansøger om behandling, skønnes egnede og motiverede.

I forlængelse af vurderingen af den indsatte egnethed og motivation skal der inden for et tidsrum af 14 dage fra det tidspunkt, hvor den indsatte har fremsat ønske om stofmisbrugsbehandling, så vidt muligt træffes beslutning om et relevant behandlingstilbud. Dette behandlingstilbud skal ligeledes iværksættes inden for 14 dages fristen.

I særlige tilfælde, hvor der eksempelvis er brug for supplerende oplysninger om tidligere behandlingsforløb, særlige personlige forhold eller lignende, kan det dog blive nødvendigt at overskride 14 dages fristen. Endvidere kan der ses bort fra fristen på 14 dage, hvis det er indsatte egne forhold, herunder udeblivelse fra aftalte samtaler, der giver anledning til, at behandlingen ikke iværksættes.

Har kriminalforsorgen henvendt sig til en behandlingsinstitution uden for kriminalforsorgen med anmodning om misbrugsbehandling for en indsat, og er denne behandlingsinstitution ikke i stand til at modtage den indsatte på et forbehandlingsbesøg og træffe beslutning om modtagelse inden for fristen, vil det påvirke kriminalforsorgens mulighed for at overholde behandlingsgarantiens 14 dages frist.

Overskridelse af 14-dages fristen forventes på den anførte baggrund overvejende at kunne forekomme i sager, hvor kriminalforsorgen afventer sagsbehandling og/eller beslutning om behandling uden for kriminalforsorgen.

Spørgsmål nr. 4:

Hvor stort er behovet for at iværksætte behandling efter behandlingsgarantien?

Svar:

I 2003 gennemførte kriminalforsorgen en rusmiddelundersøgelse, som viste, at 34 % af kriminalforsorgens samlede klientel var stofmisbrugere. Heraf tilhørte 14 % opioidmisbrugsgruppen (dvs.

misbrug af heroin mv.), 6 % misbrugte centralstimulerende midler (f.eks. amfetamin og kokain) og 14 % tilhørte hashmisbrugsgruppen.

Med de planlagte behandlingstilbud vil behandlingspladsernes andel af den samlede kapacitet i fængslerne komme til at udgøre knap 12 % af pladserne i de lukkede fængsler og knap 7 % af pladserne i de åbne. Hertil kommer, at alle fængsler er i færd med at etablere dagtilbud om hashmisbrugsbehandling på tværs af afdelingerne.

Behovet for behandlingspladser må vurderes i lyset af erfaringerne fra det omgivende samfund, hvor den altovervejende del af de misbrugere, som er indskrevet i behandling, er i ambulante substitutionsbehandling (dvs. en medicinsk behandling, hvor misbrugsstoffet erstattes med et lægeligt ordineret stof). En sådan behandling indebærer ikke ophold på et behandlingssted, og indsatte stofmisbrugere, der er i substitutionsbehandling, vil derfor ikke optage en af kriminalforsorgens behandlingspladser.

Det er kriminalforsorgens vurdering, at behandlingsbehovet ikke vil stige væsentligt med indførelse af behandlingsgarantien. Denne vurdering bygger på erfaringerne fra det øvrige samfund, hvor der hverken skete en eksplosiv stigning i antallet af placeringer i stoffri døgnbehandling eller tilgang til ambulante substitutionsbehandling i forbindelse med indførelse af en behandlingsgaranti.

Det må imidlertid forudses, at de målgrupper, som hidtil ikke har fået tilbud i fuldt tilstrækkeligt omfang, og som nu bliver tilgodeset via diverse satspuljefinansierede behandlingstilbud, vil søge den tilbudte behandling, og at det samlede antal misbrugere i behandling derfor vil stige noget. Dette gælder særligt behandlingstilbuddet til indsatte kvinder, tilbuddet om behandling af indsatte med misbrug af centralstimulerende stoffer og tilbuddet om behandling af hashmisbrug i alle fængsler.

Det kan endvidere ikke udelukkes, at to andre faktorer kan spille ind i relation til en stigning i antallet af henvendelser fra indsatte med ønske om behandling:

Den ene faktor er den signalværdi, som en behandlingsgaranti sender. Den øgede fokus på muligheden for behandling vil således kunne få nogle stofmisbrugere til at henvende sig.

Den anden faktor er den systematiske motivations- og forbehandlingsindsats, som gennem satspuljeprojekter nu er muliggjort i arresthuse over hele landet. Der har hidtil været en tendens til, at de arresthuse, som tilbød motivationsprogrammer og forbehandling, i højere grad end de øvrige arresthuse visiterede til en behandlingsafdeling efter domfældelsen.

Uanset en eventuel stigning i tilgangen til behandling forventes det, at kriminalforsorgen vil kunne leve op til behandlingsgarantien efter 1. januar 2007 med de nuværende tilbud, herunder tilbud om substitutionsbehandling, den planlagte udbygning af tilbuddene samt muligheden for behandling uden for kriminalforsorgens institutioner i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 78. Kriminalforsorgen vil dog nøje følge området for at vurdere behovet for en eventuel udvidelse af behandlingskapaciteten.

Spørgsmål nr. 5:

Hvordan vil ministeren løbende følge, i hvilket omfang behandlingsgarantien anvendes, samt hvad der eventuelt er henholdsvis hæmmende og fremmende faktorer for anvendelsen af behandlingsgarantien?

Svar:

Som led i dokumentationen af de misbrugsbehandlingstiltag, der er iværksat som følge af satspuljeforliget for 2006, etablerer Direktoratet for Kriminalforsorgen i løbet af første kvartal 2007 et nyt »rusmiddelmodul« i den elektroniske klientjournal, hvor alle indsatte er registreret.

I dette modul vil det blive registreret, om indsatte, som er motiverede for misbrugsbehandling, og som vurderes egnede, kommer i behandling. Det vil endvidere fremgå, hvor lang tid, der går, fra behandlingsmotiverede indsatte henvender sig med ønske om behandling, til behandlingen er iværksat. Det vil således blive registreret, om behandlingsgarantiens tidsfrist overholdes.

Rusmiddelmodulet vil endvidere rumme en afdækning af alle nyindsattes brug af rusmidler inden indsættelsen. Sammenholdes disse data med antallet af indsatte, der kommer i behandling, og antallet af behandlingsforløb, vil det give et billede af, i hvilket omfang behandlingsgarantien anvendes. Hæmmende faktorer for behandlingsgarantiens opfyldelse vil fremgå af datamaterialet, mens eventuelle fremmede faktorer vil blive afdækket via løbende drøftelser med behandlingsafdelingerne.

Det vurderes, at antallet af registreringer gør det muligt at udarbejde den første opgørelse af data fra modulet ved udgangen af 2007. Derefter vil opgørelser kunne udarbejdes årligt.

Spørgsmål nr. 6:

Hvordan bliver der fulgt op på behandlingsindsatsen, efter afsoningen er afsluttet?

Svar:

I 1998 udsendte socialministeren og justitsministeren vejledende retningslinier for samarbejdet mellem de sociale myndigheder og kriminalforsorgens institutioner og afdelinger, jf. vejledning nr. 68 af 21. april 1998 som ændret ved vejledning nr. 142 af 26. juli 2001. Retningslinjerne omfatter bl.a. spørgsmålet om koordinering af behandlingsindsatsen over for gruppen af stofmisbrugere.

Den 1. marts 2006 er nye regler om udarbejdelse af handleplaner efter straffuldbyrdsloven m.v. trådt i kraft, og disse regler tager sigte på dømte, som kriminalforsorgen og de sociale myndigheder i henhold til straffuldbyrdsloven m.v. og den sociale lovgivning har pligt til at udarbejde en handleplan for.

Med de nye regler systematiseres og ensertes den koordinerende indsats, som er beskrevet i retningslinjerne fra 1998, og reglerne indeholder frister for etablering af kontakt mellem samarbejdspartnerne.

Efter reglerne påbegyndes den koordinerede indsats under den dømtes afsoning. Det er kriminalforsorgen, der har initiativpligten i forhold til kommunerne, mens kommunerne har ansvaret for opfølgning i sagerne. Som led i den koordinerede handleplanspligt følger de kommunale/regionale myndigheder efter endt afsoning op på den behandlingsindsats, der er foregået under afsoningen.

Kriminalforsorgen har i øvrigt et udslusningstilbud på Kontraktensionen Fyn, som typisk benyttes i den sidste del af en indsats afsoning, men ofte også i en fase efter endt afsoning.

Bliver indsatte i behandling løsladt på prøve, vil Kriminalforsorgen i Frihed være særdeles aktiv i rollen som tilsynsmyndighed. Den involverede afdeling af Kriminalforsorgen i Frihed har i denne forbindelse til opgave sammen med kommunen at støtte den indsatte i efterbehandlingsfasen.